

Sygn. akt XIV C 123/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO J. G.

Protokolant prot. M. G.

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Pile

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w P.**

przeciwko **R. M. (1)**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda Skarbu Państwa – - Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. umowę darowizny zawartą w dniu 20 kwietnia 2011 r. przed notariuszem K. B. w Kancelarii Notarialnej w C., repertorium A numer (...), mocą której T. M. (1) darowała pozwanemu R. M. (1) nieruchomości położoną w B. gmina M., stanowiącą działki oznaczone numerami (...) o łącznej powierzchni 7,42 ha, dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta numer (...), – w celu ochrony przysługującej Skarbowi Państwa – - Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w P. wobec T. M. (1) wierzytelności z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług w zakresie należności głównej w wysokości 571.465,33 zł (pięćset siedemdziesiąt jeden tysięcy czterysta sześćdziesiąt pięć złotych trzydzieści trzy grosze) wraz z odsetkami naliczanymi od zobowiązań podatkowych i kosztami egzekucyjnymi, przysługującej wierzycielowi na podstawie tytułów wykonawczych oznaczonych numerami (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), SM6/989/10, (...), (...), (...), SM6/59/13, (...), (...), (...) i (...);

II. Zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. Nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sąd Okręgowy w Poznaniu 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem opłaty od pozwu.

J. G.

Sygn. akt XIV C 123/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 stycznia 2015 r. powód Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. wniósł o uznanie umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem K. B. w Kancelarii Notarialnej C. przy ulicy (...) w dniu 20 kwietnia 2011 roku, Repertorium A Numer (...), mocą której dłużniczka T. M. (1) darowała swojemu mężowi R. stanisławowi M. składnik majątkowy wchodzący w skład jej majątku osobistego w postaci nieruchomości położonej w miejscowości B. gmina M., stanowiącej działki oznaczone numerami (...) o łącznej powierzchni 7,4200 ha, dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta numer (...) za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela Skarbu Państwa- Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. w zakresie wierzytelności publicznoprawnej przysługującej Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w P. z tytułu

podatku dochodowego w wysokości 19 % pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z tytułu podatku od towarów i usług w stosunku do dłużniczki T. M. (1) na podstawie tytułów wykonawczych o następujących numerach: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), SM6/989/10, (...), (...), (...), SM6/59/13, (...), (...), (...) i (...), które to zaległości w zakresie należności głównej wynoszą kwotę 571.465,33 zł wraz z odsetkami naliczonymi jak od zobowiązań podatkowych od dnia wymagalności do dnia zapłaty oraz kosztami egzekucyjnymi.

Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 marca 2015 r. pozwany R. M. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje żądania i twierdzenia.

Sąd ustalił, co następuje:

21 listopada 1991 r. R. M. (1) otrzymał w darowiźnie od swoich rodziców zabudowane budynkiem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi gospodarstwo rolne o powierzchni 7,42 ha położone w B. gmina M..

8 lutego 1992 r. R. M. (1) zawarł związek małżeński z T. M. (1). Z małżeństwa tego urodziło się dwoje dzieci.

/ akt notarialny - umowa darowizny z 21.06.2007 r. k. 121, oświadczenie zawarte w akcie notarialnym – umowie małżeńskiej majątkowej z 14.02.2005 r. k. 23; przesłuchanie pozwanego k. 680/

Od 1997 roku R. M. (1) prowadził na własny rachunek działalność gospodarczą, początkowo w dziedzinie produkcji pasz dla zwierząt, później w dziedzinie usług transportowych. W 2005 roku prowadzenie działalności gospodarczej w dziedzinie usług transportowych rozpoczęła T. M. (1). Każdy z małżonków prowadził własną działalność i z uwagi na to, podjęli decyzję o ustanowieniu rozdzielności majątkowej.

14 lutego 2005 r. przed asesorem notarialnym M. K. (1) zastępującym notariusza R. S. w jego Kancelarii Notarialnej w P. T. M. (1) i R. M. (1) zawarli umowę majątkową małżeńską, w której postanowili, że od dnia zawarcia umowy obowiązywać ich będzie ustrój rozdzielności majątkowej.

/akt notarialny – umowa małżeńska majątkowa z 14.02.2005 r. k. 23-25; przesłuchanie pozwanego k. 679 v./

21 czerwca 2007 r. przed notariuszem emerytowanym M. S. pełniącym czynności zastępcy notariusza I. K. w siedzibie jej Kancelarii Notarialnej w W. została zawarta umowa darowizny, mocą której R. M. (1) darował swojej żonie K. M. do jej majątku osobistego zabudowaną domem mieszkalnym jednorodzinny i budynkami gospodarczymi nieruchomości położoną w B., stanowiącą działki gruntu o numerach 305, 544, 545, 556, 557, 510, 511, 437 i 438 o łącznej powierzchni 7,42 ha, zapisaną w księdze wieczystej Kw nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Chodzieży Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w W..

/akt notarialny- umowa darowizny z 21.06.2007 r. k. 121-124/

W związku z prowadzoną przez R. M. (1) działalnością gospodarczą doszło do powstania zaległości z tytułu podatku od towarów i usług i podatku dochodowego od osób fizycznych na łączną kwotę 50.270,96 zł.

Skierowana w imieniu Skarbu Państwa przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. w celu zaspokojenia powyższych wierzytelności egzekucja administracyjna okazała się bezskuteczna. W związku z tym w dniu 30 listopada 2009 r. Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. wniósł do Sądu Rejonowego w Chodzieży pozew, w którym domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny z dnia 21 czerwca 2007 r., na mocy T. M. (1) nabyła od dłużnika R. M. (1) nieruchomości położoną w B., dla której Sąd Rejonowy w Chodzieży Zamiejskowy

Wydział Ksiąg Wieczystych w W. prowadzi księgę wieczystą o nr Kw (...), w skład której wchodzi działki gruntu oznaczone nr 305, 544, 545, 556, 557, 510, 511, 437 i 438 o łącznej powierzchni 7,42 ha, „ponieważ została ona zdziałana ze świadomym pokrzywdzeniem wierzyciela, skutkującym niemożliwością zaspokojenia jego wierzytelności z tytułu podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 50.270,96 zł w raz z odsetkami”. Pozwana w tym procesie T. M. (1) wniosła o oddalenie powództwa.

Na rozprawie w dniu 21 października 2010 r. pozwana złożyła do akt dowody wpłaty potwierdzające, że dłużnik R. M. uiszczył tytułem zaległych należności podatkowych kwoty: 21.643 zł, 1.739 zł, 22.323,66 zł, 10.998 zł, 63 zł i 115,40 zł. Obecny na rozprawie R. M. (1) oświadczył, iż dokonał wpłat na zaspokojenie zobowiązań wynikających z tytułów wykonawczych, które były podstawą roszczeń powoda w sprawie, a wpłaty zostały dokonane tak późno, gdyż zaspokajał również zobowiązania wobec ZUS.

Na rozprawie w dniu 16 grudnia 2010 r. na wniosek obu stron postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono.

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2011 r. na wniosek powoda Sąd Rejonowy w Chodzieży podjął zawieszono postępowanie.

Na rozprawie w dniu 12 maja 2011 r. pełnomocnik pozwanej przedłożył dowód uiszczenia przez dłużnika R. M. (1) na rzecz powoda kwoty 1.352 zł.

W piśmie z 19 maja 2011 r. Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego cofnął pozew, uzasadniając to tym, że dłużnik zaspokoił w całości wierzytelność, która była przedmiotem ochrony w tej sprawie.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Chodzieży umorzył postępowanie, oddalając wniosek pozwanej o zwrot kosztów procesu.

/akta I C 214/09 SR w Chodzieży: pozew z 27.11.2009 r. k. 2-4, tytuły wykonawcze k. 6-47 v., odpowiedź na pozew z 23.06.2010 r. k. 101-105, dowody wpłat k. 163-165, protokół rozprawy z 21.10.2010 r. k. 166-167, protokół rozprawy z 16.12.2010 r. k. 198-199, postanowienie z 16.12.2010 r. k. 200, pismo powoda z 04.03.2011 r. k. 202, postanowienie z 14.04.2011 r. k. 204, dowód wpłaty k. 216, protokół rozprawy z 12.05.2011 r. k. 217-218, pismo powoda z 19.05.2011 r. k. 219, postanowienie z 31.05.2011 r. k. 226/

20 kwietnia 2011 r. przed notariuszem K. R.- -B. w Kancelarii Notarialnej w C. została zawarta umowa darowizny, mocą której T. M. (1) darowała swojemu mężowi R. M. (1) ze swego majątku osobistego do jego majątku osobistego zabudowaną nieruchomość stanowiącą działki oznaczone numerami (...) o łącznym obszarze 7,42 ha, położoną w B., objętą księgą wieczystą Kw nr (...). Strony umowy oświadczyły do aktu notarialnego, że nieruchomość będąca przedmiotem darowizny zabudowana jest jednorodzinny budynek mieszkalny wolnostojący, budynkiem inwentarskim oraz garażem. Podały także, że wartość przedmiotu umowy wynosi 200.000 złotych.

/akt notarialny-umowa darowizny z 20.04.2011 r. k. 11-15/

T. M. (1) w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą była obowiązana do płacenia podatku od towarów i usług (VAT) oraz podatku dochodowego. Począwszy od 2007 roku nie uiszczała tych należności w terminie co doprowadziło do powstania zaległości podatkowych.

W 2010 roku na wniosek Naczelnika Urzędu Skarbowego została wszczęta egzekucja. Wierzyciel wystawił dwadzieścia tytułów wykonawczych na łączną kwotę należności głównej 571.465,33 zł.

W toku postępowania egzekucyjnego dokonano zajęcia rachunków bankowych dłużniczki, jej wynagrodzenia za pracę oraz zajęcia wierzytelności i zajęcia ruchomości.

Czynności te okazały się bezskuteczne. Jedynie z wynagrodzenia za pracę dłużniczki są przekazywane wierzycielowi kwoty po kilkaset złotych rocznie.

/zeznania Ż. K. k. 510 v.-511 i 547-547 v. i A. H. k. 511 i 547 v.-548; dokumenty z postępowania egzekucyjnego k. 26-58/

Decyzją z dnia 1 sierpnia 2014 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w P., powołując się na treść art. 207 i 67a § 1 pkt. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, odmówił rozłożenia na raty zapłaty zaległego zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych PIT-36L za 2013 r. w kwocie 29.649 zł wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 349 zł.

/decyzja z 01.08.2014 r. k. 404-407 v; zeznania Ż. K. k. 510 v.-511 i 547-547/

T. M. (1) jest właścicielką nieruchomości położonej w S., stanowiącej zabudowaną budynkiem usługowym działkę gruntu oznaczoną numerem 328/1 o powierzchni 0,6500 ha, dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Egzekucję z tej nieruchomości na wniosek wierzyciela Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. wszczął i prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze M. K. (2). W toku egzekucji wartość nieruchomości została oszacowana przez biegłego na kwotę 193.800 zł. W toku egzekucji wyznaczono dwie licytacje, na których nieruchomość nie została sprzedana.

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2014 r. na podstawie art. 985 § 1 k.p.c. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne w powyższej sprawie.

/odpis księgi wieczystej (...) k. 228-256, postanowienie z 30.07.2014 r. k. 57/

Sąd zważył, co następuje:

Wszystkie dokumenty zgromadzone w aktach sprawy zasługują na wiarygodność. Ich autentyczność i moc dowodowa nie były bowiem kwestionowane przez żadną ze stron; Sąd nie znalazł także powodów, aby któremukolwiek z dokumentów odmówić wiary lub mocy dowodowej z urzędu.

Szczególnego rodzaju dokumentami są orzeczenia sądowe, protokoły rozpraw, odpisy ksiąg wieczystych itp. Wszystkie zaliczyć należy do tzw. dokumentów urzędowych, które zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Pozostałe dokumenty, to dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowiące dowód tego, że osoby które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w dokumentach.

W pełni zasługują na wiarę zeznania Ż. K. (2) i A. H. (2). Choć są to urzędnicy skarbowi, a więc osoby związane zawodowo z Urzędem Skarbowym w P. i tym sensie (zawodowym) zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy na korzyść powoda, to w ich wypowiedziach nie sposób dopatrzeć się jakiegokolwiek stronniczości, niekonsekwencji lub chęci zatajenia prawdy. Przeciwnie: zeznania świadków są całkowicie pozbawione emocji; przedstawiają oni „suche” fakty, bez zbędnych komentarzy. Twierdzenia świadków o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy znalazły pełne potwierdzenie w treści dokumentów.

Ż. K. (2) przedstawiła w swoich zeznaniach kwestie zaległości podatkowych dłużniczki T. M. (1) z tytułu podatku od towarów i usług i podatku dochodowego, w tym w szczególności sposób postępowania organów skarbowych w sprawie wniosku dłużniczki o rozłożenie zaległości podatkowych na raty.

A. H. (2) w swoich zeznaniach przedstawił przebieg postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużniczce, mającego na celu wyegzekwowanie zaległości podatkowych, o których zeznawała Ż. K..

Zeznania obojga świadków wzajemnie się uzupełniają, stanowiąc tym samym pełnowartościowy materiał dowodowy pozwalający na poczynienie ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W części zasługują na wiarę zeznania pozwanego R. M. (1) złożone w charakterze strony. Oczywistym jest, że pozwany jako osoba bezpośrednio zainteresowana wynikiem sprawy, skłonny jest przedstawiać przede wszystkim okoliczności

dla siebie korzystne, pomijając te, które sam uznaje za mogące przemawiać przeciwko jego racjom w niniejszej sprawie. Nie oznacza to jednak, że zeznania pozwanego jako niewiarygodne należało odrzucić w całości.

W ocenie Sądu nie zasługują na wiarę twierdzenia R. M. o tym, że „cofnął” darowiznę z uwagi na to, że „Urząd Skarbowy w pierwszej skardze pauliańskiej kwestionował zasadność darowizny”. Twierdzenie to stanowi nieudolny wybieg ze strony pozwanego, który sam przyznaje, że spłacił zadłużenie wobec Urzędu Skarbowego w P. w 2001 roku i dlatego Naczelnik tegoż (...) działając za Skarb Państwa cofnął pozew („Urząd Skarbowy cofnął powództwo ze względu na zapłatę” – k. 204 v.). Twierdzenia pozwanego w tej części są po prostu bałamutne.

Za wiarygodne uznać należało natomiast twierdzenia pozwanego dotyczące jego sytuacji rodzinnej, prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz nakładów (inwestycji) czynionych na nieruchomości w B.. Powód twierdzeń pozwanego w tym zakresie nie negował, a przynajmniej w części znalazły one potwierdzenie w treści zgromadzonych w aktach dokumentów.

Niektóre wypowiedzi R. M. (1) mają charakter całkowicie dowolny, przedstawia on twierdzenia bądź niemające potwierdzenia w dokumentach, bądź też takie, które nie sposób zweryfikować. Tak należy ocenić wypowiedzi pozwanego o istnieniu wierzytelności przysługujących T. M. (1) wobec jej dłużników, mogących być źródłem zaspokojenia Skarbu Państwa oraz możliwości zaspokojenia z nieruchomości położonej w S. oraz z ruchomości zajętych w toku egzekucji. Są to rozważania jedynie teoretyczne, gdyż dokumenty znajdujące się w aktach sprawy w tym wywodów pozwanego nie potwierdzają.

Nie zasługują na wiarę także zeznania pozwanego o tym, że nie wiedział o zaległościach podatkowych żony (poza zaległością z 2010 roku, na poczet której dokonano zajęcia i która to zaległość wedle twierdzeń pozwanego została uregulowana – k. 680). R. M. (1) cały czas mieszkał z żoną i musiał mieć choćby ogólną wiedzę o stanie finansowym prowadzonego przez nią przedsiębiorstwa. Podkreślić jednak należy, że w świetle przesłanek uznania czynności prawnej za bezskuteczną akurat w niniejszej sprawie okoliczność ta nie ma istotnego znaczenia.

Stosownie do treści art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Wedle § 2 tego przepisu czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Cytowane wyżej przepisy zostały zamieszczone w Tytule X Trzeciej Księgi Kodeksu cywilnego oznaczonym jako Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika”. Już choćby to wskazuje, że istota ich polega na zapewnieniu ochrony wierzycielowi w sytuacji, gdy majątek dłużnika nie pozwala na przeprowadzenie egzekucji pozwalającej na zaspokojenie wymagalnej wierzytelności. Sytuację taką § 2 art. 527 k.c. określa jako niewypłacalność i uzależnia od niej możliwość domagania się uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Funkcja tzw. skargi pauliańskiej polega więc na ochronie wierzyciela przed niełojnymi względem niego czynnościami prawnymi dłużnika, dokonanymi na korzyść osób trzecich (Z. Radwański, Zobowiązania – część ogólna, W-wa 1995, s.49).

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że mówiąc o ochronie wierzyciela na podstawie art. 527 i następnych Kodeksu cywilnego, ustawodawca posługuje się pewnym skrótem myślowym. W istocie przedmiotem ochrony jest tutaj wierzytelność. Wierzytelność chroniona przez powołane wyżej przepisy musi istnieć i mieć charakter zaskarżalny (M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Dom Wydawniczy ABC 1995, s. 40 i 42; wyrok SN z 15.02.2007 r. II CSK 452/06, OSNIC 2008 Zbiór Dodatkowy poz. 20).

Z powyższego wynika jednoznacznie, że podstawową przesłanką skargi pauliańskiej jest istnienie zaskarżalnej wierzytelności jako przedmiotu ochrony.

W niniejszej sprawie powyższe rozważania wymagają modyfikacji o tyle, że przedmiotem ochrony jest wierzytelność publicznoprawna. Chodzi tu mianowicie o wierzytelności przysługujące Skarbowi Państwa, w którego imieniu działa Naczelnik Urzędu Skarbowego w P., z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług.

W wyroku z dnia 27 października 2010 r. (II CSK 227/10; OSNC-ZD 2011/1/23) Sąd Najwyższy potwierdził, że skarga pauliańska (art. 527 k.c.) może mieć zastosowanie - w drodze analogii - także do ochrony należności podatkowych.

W wyroku z 1 czerwca 2011 r. Sąd Najwyższy podtrzymał swoją opinię i wskazał, że należy dopuścić wykorzystanie skargi pauliańskiej w drodze analogiae legis jako merytorycznego środka ochrony wierzytelności publicznoprawnych (II CSK 513/10; LEX nr 960505).

W wyroku z 29 maja 2015 r., rozważając inne zagadnienie, Sąd Najwyższy nie negował możliwości ochrony wierzytelności podatkowych za pomocą skargi pauliańskiej (V CSK 454/14; LEX nr 1771405).

W związku z powyższym pogląd o dopuszczalności ochrony wierzytelności publicznoprawnych (podatkowych) w drodze skargi pauliańskiej należy uznać za utrwalony. Przepisy art. 527-534 Kodeksu cywilnego będą tu miały zastosowanie w drodze analogii.

W ocenie Sądu istnienie chronionej wierzytelności publicznoprawnej nie może być negowane. Powód załączył do pozwu odpisy dwudziestu tytułów wykonawczych wystawionych przeciwko T. M. (1) i obejmujących należności Skarbu Państwa z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług (VAT) na łączną kwotę 571.465,33 zł. Z treści tych dokumentów urzędowych, których autentyczność i moc dowodowa nie była kwestionowana, wynika, że wierzytelności dotyczą płatności podatków za okres od lipca 2007 roku do lipca 2011 roku oraz że są wymagalne. Wobec tego, to pozwanego obciążał dowód wykazania, że wierzytelności te nie istnieją bądź też istnieją w niższej wysokości niż to wynika z tytułów wykonawczych. Pozwany takich dowodów nie przedstawił, choć zgodnie z art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. był do tego zobowiązany. Z pewnością dowodem takim nie są, nie kwestionowane zresztą przez powoda, twierdzenia o tym, że dłużniczka T. M. (1) złożyła w maju 2014 roku wniosek o rozłożenie należności podatkowych na raty. Wniosek ten nie został uwzględniony z uwagi na brak realnej możliwości spłaty zaległych zobowiązań, o czym szczegółowo zeznała świadek Ż. K. (2). Podkreślić jednakże należy, że nawet ewentualne rozłożenie należności na raty lub odroczenie terminu ich płatności nie mogłoby skutkować uznaniem, że Skarbowi Państwa nie przysługują wierzytelności podatkowe wskazane w tytułach wykonawczych załączonych do pozwu. Zupełnie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są twierdzenia pozwanego o konieczności dokonania korekty podatku VAT, co według pozwanego ma skutkować zmniejszeniem jego wysokości i tym samym zmniejszeniem zaległości podatkowych dłużniczki. Najzupełniej jasne jest, że niniejszej sprawie sąd nie ma prawa ingerować w postępowanie podatkowe prowadzone przez Urząd Skarbowy w P., które prowadzi do ustalenia i wyliczenia należnych Skarbowi Państwa od T. M. (1) podatków. Oczywistym jest także, że dłużniczce jako podatnikowi przysługują w toku tego postępowania określone prawa. W niniejszej sprawie ustalając istnienie chronionej wierzytelności oraz jej wysokość i wymagalność Sąd obowiązany był oprzeć się na treści ostatecznych decyzji podatkowych i treści tytułów wykonawczych. Te zaś potwierdzają istnienie chronionej wierzytelności ponad wszelką wątpliwość.

Przypomnieć należy, że reguła wyrażona w art. 527 § 1 k.c. wymaga, aby dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, czyli zdawał sobie sprawę z tego, że jego czynność prawna może spowodować niemożność uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. Nie chodzi tu zatem o zamiar pokrzywdzenia, a tylko świadomość możliwości jego wystąpienia (Kodeks cywilny z komentarzem pod red. E. Gniewka, Warszawa 2006, s. 906).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości co do tego, że darując pozwanemu nieruchomości 20 kwietnia 2011 r. T. M. (1) co najmniej godziła się z faktem, że w efekcie tej czynności Skarb Państwa nie uzyska zaspokojenia

wierzytelności podatkowych lub uzyska je w mniejszym stopniu, niż by to było, gdyby darowizny nie dokonano. Działała więc ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Dłużniczka rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w 2005 roku, a już w roku 2007 doprowadziła do powstania znacznych zaległości podatkowych, które z każdym rokiem rosły. Efektem powstania tych zaległości było wszczęcie w 2010 roku postępowania egzekucyjnego. Mimo tego w kwietniu 2011 roku T. M. darowała nieruchomości mężowi. Można więc powiedzieć więcej: działała z premedytacją, mając na celu uniemożliwienie przeprowadzenia egzekucji należności podatkowych z tej nieruchomości.

Całkowicie chybiony jest argument, że celem dokonania darowizny w dniu 20.04.2011 r. było odwrócenie skutków darowizny z 21.06.2007 r., a w szczególności zadośćuczynienie roszczeniom wynikającym z wytoczenia powództwa przed Sądem Rejonowym w Chodzieży w sprawie I C 214/09. Lektura akt tej sprawie takiej tezie całkowicie zaprzecza. Cofnięcie przez powoda pozwu w tamtej sprawie było efektem uiszczenia należności przez R. M. (1). Co prawda ostateczne zaspokojenie nastąpiło 12 maja 2011 r. a więc po dniu dokonania zaskarżonej czynności, to jednak dotyczyło tylko kwoty 1.352 zł. Większość wierzytelności podatkowych została zaspokojona w październiku 2010 roku a zatem przed dokonaniem darowizny. Nie sposób zaś sensownie twierdzić, że dłużniczka „cofnęła” darowiznę zabudowanej nieruchomości o powierzchni przeszło siedmiu hektarów w celu zaspokojenia wierzytelności w kwocie 1.352 zł. Rodzi się także pytanie, w jakim celu dokonano zapłaty tej kwoty, skoro wcześniej „cofnięto” darowiznę. Powyższe rozważania pozwalają nie tylko na odrzucenie zarzutów pozwanego w tej części jako całkowicie bezpodstawnych, ale wręcz na nazwanie ich bałamutnymi, jak to już wyżej zaznaczono.

Nie może budzić także żadnych wątpliwości fakt, że wskutek dokonania darowizny R. M. (1) uzyskał korzyść majątkową i to kosztem majątku dłużniczki T. M. (1). Bezpośrednim skutkiem umowy z 20 kwietnia 2011 r. było bowiem wyjście z majątku dłużniczki zabudowanej nieruchomości położonej w B. i wejście jej do majątku pozwanego. Bez znaczenia jest z punktu widzenia przepisów art. 527 i następnych Kodeksu cywilnego różnica w stanie nieruchomości w chwili dokonywania zaskarżonej czynności i w chwili orzekania o uznaniu jej za bezskuteczną wobec wierzyciela. Jest to problem nakładów poczynionych przez pozwanego na nieruchomość w B.. Z punktu widzenia przesłanek skargi pauliańskiej jest to okoliczność bez znaczenia, choć z pewnością dla pozwanego ma zasadnicze znaczenie ekonomiczne.

Stosownie do treści art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W świetle powyższej regulacji świadomość pozwanego co do działania przez dłużniczkę z pokrzywdzeniem wierzyciela nie jest przesłanką skargi pauliańskiej. Istotą umowy darowizny jest bowiem uzyskanie przez obdarowanego bezpłatnego świadczenia kosztem majątku darczyńcy.

Nie ma wątpliwości co do tego, że wskutek zawarcia umowy z 20 kwietnia 2011 r. taką właśnie korzyść R. M. (1) uzyskał.

W ocenie Sądu powód wykazał także zgodnie z regulacją zawartą w art. 527 § 1 w zw. z § 2 tego przepisu, że zawarcie przez małżonków M. umowy darowizny z 20.04.2011 r. było działaniem z pokrzywdzeniem wierzycieli albowiem w skutek jej zawarcia dłużniczka stała się niewypłacalna w wyższym stopniu niż była przed jej dokonaniem. Pozwany twierdził, że przesłanka ta nie została spełniona albowiem T. M. ma majątek pozwalający na przeprowadzenie wobec niej skutecznej egzekucji.

Zdaniem Sądu dowody znajdujące się w aktach sprawy takiej tezy nie potwierdzają.

Pokreślić należy, że nie chodzi tutaj o teoretyczną możliwość przeprowadzenia egzekucji, ale o skuteczną egzekucję prowadzącą do zaspokojenia roszczenia i to w całości.

Oczywistym jest, że ocena, czy dłużnik posiada majątek pozwalający na zaspokojenie chronionej wierzytelności musi się bezpośrednio odnosić do wysokości tej wierzytelności.

Według stanu na dzień wniesienia pozwu zaległości podatkowe T. M. (1) wynosiły 571.465,33 zł bez odsetek za opóźnienie w płatności. Według stanu na dzień rozprawy w dniu 10 grudnia 2015 r. wynosiły one 281.551,35 zł z tytułu podatku dochodowego (w tym 119.674 zł odsetki) oraz 637.628,57 zł z tytułu podatku VAT (w tym 228.390 zł odsetki). Oznacza to, że nawet skuteczna egzekucja z nieruchomości położonej w S. (przy uwzględnieniu jej wartości ustalonej w toku opisu i oszacowania) oraz skuteczna egzekucja z ruchomości w postaci ciągnika samochodowego marki R. (...) (oszacowanego na 60.000 zł) i naczepy ciężarowej C. (oszacowanej na 14.500 zł) oraz częściowo skuteczna egzekucja z wynagrodzenia za pracę dłużniczki nie pozwoliłyby na zaspokojenie wierzytelności skarbowych nawet w połowie. Potwierdza to tezę postawiona przez powoda, że dłużniczka T. M. (1) jest osobą niewypłacalną.

Nie można się także zgodzić z twierdzeniami pozwanego, że niewypłacalność dłużniczki wynika z rzekomo wadliwie prowadzonej przez wierzyciela egzekucji. Stanowi to nieuprawnione przerzucanie przez dłużnika na wierzyciela odpowiedzialności za wykonanie zobowiązania. Dotyczy to wszystkich zobowiązań w tym zobowiązań podatkowych. To dłużnik ma obowiązek spełnić świadczenie a nie wierzyciel ma obowiązek prowadzić egzekucję zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami dłużnika.

Zgodnie z art. 531 § 1 k.c. uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

W związku z powyższym, zgodnie z żądaniem pozwu, należało uznać umowę darowizny z dnia 20 kwietnia 2011 r. za bezskuteczną w stosunku do powoda, wskazując także chronioną wierzytelność pod względem podmiotowym i przedmiotowym.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Wedle art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

W związku z tym, że powództwo zostało w całości uwzględnione powód jako strona wygrywająca proces może domagać się od pozwanego zwrotu poniesionych przez siebie kosztów procesu. W związku z tym zasądzono od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa) tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwotę 3.600 zł (§ 2 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.)

Na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r. poz. 1025 ze zm.) należało pobrać od pozwanego opłatę od pozwu, od której powód był ustawowo zwolniony.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

J. G.